

# ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

## ПОСТАНОВА

від 26 вересня 2012 року

Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України в складі: головуєчого - Яреми А. Г., суддів - Гуменюка В. І., Охрімчук Л. І., Сеніна Ю. Л., Жайворонок Т. Є., Патрюка М. В., Лященко Н. П., Романюка Я. М., розглянувши в судовому засіданні заяву товариства з обмеженою відповідальністю "Долинські об'єднані мережі" про перегляд ухвали колегії суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 28 березня 2012 року у справі за позовом товариства з обмеженою відповідальністю "Долинські об'єднані мережі", Долинської міської ради, комунального підприємства "Координаційний центр по обслуговуванню населення" до ОСОБА\_9 про зобов'язання привести систему централізованого опалення до попереднього стану, встановила:

У липні 2011 року товариство з обмеженою відповідальністю "Долинські об'єднані мережі" (далі - ТОВ "ДОМ"), Долинська міська рада, комунальне підприємство "Координаційний центр по обслуговуванню населення" (далі - КП "Координаційний центр по обслуговуванню населення") звернулися до суду з уточненим у подальшому вищезазначеним позовом, в якому просили: зобов'язати ОСОБА\_9 допустити працівників ТОВ "ДОМ" до квартири АДРЕСА\_1 для проведення робіт із переобладнання мережі централізованого опалення до попереднього стану шляхом приєднання радіаторів опалення до стояків централізованої системи опалення за допомогою зварювальних робіт із залученням фахівців ТОВ "ДОМ" та подальшим відшкодуванням понесених витрат на проведення зазначених робіт у сумі 514 грн.

В обґрунтування позовних вимог позивачі посилались на те, що відповідачка самовільно відключила квартиру від мережі централізованого опалення, без дозволу міжвідомчої комісії з питань відключення від мереж централізованого опалення та постачання гарячої води при Долинській міській раді та в порушення чинного законодавства України, зокрема пп. 1.4.4, 1.4.6 Правил утримання жилих будинків та прибудинкових територій, що призвело до порушення конструктивних елементів будинку й завдало матеріальної шкоди.

Рішенням Долинського районного суду Кіровоградської області від 5 серпня 2011 року позов задоволено повністю.

Рішенням апеляційного суду Кіровоградської області від 26 жовтня 2011 року рішення суду першої інстанції скасовано й ухвалено нове рішення, яким у задоволенні позову відмовлено.

Ухвалою колегії суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 28 березня 2012 року касаційну скаргу ТОВ "ДОМ" відхилено, зазначене рішення апеляційного суду залишено без змін.

У травні 2012 року ТОВ "ДОМ" подало до Верховного Суду України через Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ заяву про переглядухвали колегії суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 28 березня 2012 року.

Ухвалою колегії суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 23 липня 2012 року допущено до провадження Верховного Суду України цивільну справу за позовом ТОВ "ДОМ", Долинської міської ради, КП "Координаційний центр по обслуговуванню населення" до ОСОБА\_9 про зобов'язання привести систему централізованого опалення до попереднього стану.

Ухвалами судді Верховного Суду України від 30 липня 2012 року відкрито провадження у справі, витребувано матеріали справи за вищезазначеним позовом відповідно до п. 1 ч. 2 ст. 3601 Цивільного процесуального кодексу України (далі - ЦПК України).

У заяві ТОВ "ДОМ" про перегляд ухвали колегії суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 28 березня 2012 року порушується питання про скасування постановленої судом ухвали з підстав, передбачених п. 1 ч. 1 ст. 355 ЦПК України, - неоднакового застосування судом (судами) касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права, що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень у подібних правовідносинах.

Для прикладу наявності зазначених підстав подання заяви про перегляд судового рішення ТОВ "ДОМ" посиляється на ухвали колегій суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ: від 11 січня 2012 року у справі N 6-39123 св11, від 18 січня 2012 року у справі N 6-43508 св11, від 1 лютого 2012 року у справі N 6-40811 св11, від 14 березня 2012 року у справі N 6-40810 св11, від 21 березня 2012 року у справі N 6-47980 св11, від 11 квітня 2012 року у справі N 6-1769 св12, від 25 квітня 2012 року у справі N 6-732 св12, від 25 квітня 2012 року у справі N 6-47389 св11.

ТОВ "ДОМ" указує на те, що правові висновки Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ про застосування норм матеріального права, покладені в основу судового рішення, яке переглядається, не є однаковими з висновками, зробленими в зазначених для прикладу судових рішеннях.

Заслухавши суддю-доповідача, дослідивши доводи заяви, Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України вважає, що заява про перегляд оскаржуваного судового рішення підлягає задоволенню з таких підстав.

В обґрунтування заяви ТОВ "ДОМ" указує на неоднакове застосування судами касаційних інстанцій норм матеріального права: Правил утримання житлових будинків та прибудинкових територій, затверджених наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 17 травня 2005 року N 76; Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення (далі - Правила N 630), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року N 630, з урахуванням змін, що внесені постановою Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2007 року N 1268; Порядку відключення окремих житлових будинків від мереж централізованого опалення та постачання гарячої води при відмові споживачів від централізованого теплопостачання (далі - Порядок N 4), затвердженого наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 22 листопада 2005 року N 4, з урахуванням змін, що внесені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 6 листопада 2007 року N 169 (далі - Наказ N 169); ч. 2 ст. 383 Цивільного кодексу України.

Судами встановлено, що ОСОБА\_9 є власником квартири АДРЕСА\_1.

Власником будинку є територіальна громада м. Долинська в особі Долинської міської ради. Балансоутримувачем будинку, в якому мешкає відповідачка, є КП "Координаційний центр по обслуговуванню населення", а ТОВ "ДОМ" - виробником та виконавцем послуг із теплопостачання.

Між ТОВ "ДОМ" і відповідачкою укладено договір на теплопостачання N 1530 від 1 грудня 2007 року, згідно з умовами якого договір може бути достроково розірваний у разі зникнення потреби в отриманні послуг або відмови споживача від користування послугами.

11 серпня 2010 року відповідачка звернулась до ТОВ "ДОМ" із заявою, в якій просила не нараховувати плату за комунальні послуги (опалення) та надіслати комісію з метою засвідчення факту відключення від мереж централізованого опалення та встановлення індивідуального опалення у квартирі.

Листом ТОВ "ДОМ" відповідачці було роз'яснено порядок звернення до міжвідомчої комісії з питань відключення від мереж централізованого опалення та постачання гарячої води при Долинській міській раді.

ОСОБА\_9 з метою встановлення індивідуального опалення самовільно відключила свою квартиру від мереж централізованого опалення. Дозволу міжвідомчої комісії на відключення від мережі централізованого опалення та технічних умов на встановлення індивідуального опалення ОСОБА\_9 не отримувала.

Скасовуючи рішення суду першої інстанції й відмовляючи в задоволенні позову, суд апеляційної інстанції, з висновками якого погодився й суд касаційної інстанції, виходив із того, що позивачі не довели факту порушення їхніх прав відповідачкою, оскільки не надано доказів про те, що відключення індивідуальної системи опалення квартири ОСОБА\_9 від мережі централізованого опалення може призвести або призвело до порушень цієї системи будинку, зокрема зміни гідравлічного опору стояка, що у свою чергу може спричинити або вже спричинило до порушень санітарно-технічних норм або правил протипожежної безпеки. Крім того, самовільне відключення квартири від теплопостачання без дотримання встановленого порядку не породжує правових наслідків як для осіб, які надають послуги з теплопостачання, так і для тих, кому ці послуги фактично надаються.

З такими висновками повністю погодитись не можна.

Питання відключення від мереж централізованого опалення регулюється Правилами N 630, в яких з метою захисту прав усіх мешканців багатоквартирних будинків передбачено відключення від мереж централізованого опалення та постачання гарячої води не окремих квартир багатоквартирного будинку з ініціативи їх власників або наймачів, а відключення цілих багатоквартирних будинків з ініціативи споживачів.

Згідно з п. 26 Правил N 630 відключення споживачів від мережі централізованого опалення та постачання гарячої води здійснюється у разі, коли технічна можливість такого відключення передбачена затвердженою органом місцевого самоврядування відповідно до Закону України "Про теплопостачання" схемою теплопостачання за умови забезпечення безперебійної роботи інженерного обладнання будинку та вжиття заходів щодо дотримання в суміжних приміщеннях вимог будівельних норм і правил з питань проектування житлових будинків, опалення, вентиляції, кондиціонування, будівельної теплотехніки; державних будівельних норм з питань складу, порядку розроблення,

погодження та затвердження проектної документації для будівництва, а також норм проектування реконструкції та капітального ремонту в частині опалення.

Відповідно до п. 25 Правил N 630 відключення споживачів від мереж централізованого опалення та постачання гарячої води здійснюється у порядку, що затверджується центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.

Самовільне відключення від мереж централізованого опалення та постачання гарячої води забороняється.

Порядком N 4 встановлено, що таке відключення відбувається на підставі рішення постійно діючої міжвідомчої комісії, створеної органом місцевого самоврядування або місцевим органом виконавчої влади.

Крім того, Наказом N 169 було внесено зміни, які унеможливають відключення від мереж центрального опалення та гарячого водопостачання окремих квартир у багатоквартирному будинку і дозволяють таке відключення лише будинку в цілому.

Разом із тим згідно із ч. 2 ст. 383 Цивільного кодексу України власник квартири може на свій розсуд здійснювати ремонт і зміни у квартирі, наданій йому для використання як єдиного цілого, за умови, що ці зміни не призведуть до порушень прав власників інших квартир у багатоквартирному житловому будинку та не порушать санітарно-технічних умов і правил експлуатації будинку.

Аналогічних правових висновків дійшли колеги суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ в ухвалах від 11 січня 2012 року, від 18 січня 2012 року, від 1 лютого 2012 року, від 14 березня 2012 року, від 21 березня 2012 року, від 11 квітня 2012 року, від 25 квітня 2012 року у справах з подібними правовідносинами за позовами ТОВ "ДОМ", Долинської міської ради, КП "Координаційний центр по обслуговуванню населення" до споживачів про зобов'язання привести систему централізованого опалення до попереднього стану, в яких суди касаційної інстанції погодились із висновками судів першої інстанції про задоволення позову з тих підстав, що відповідачі відключили квартири від мереж централізованого опалення та постачання гарячої води з порушенням встановленого порядку.

Саме до цього зводяться правові висновки, що висловлені Верховним Судом України в постанові від 16 травня 2011 року у справі N 6-9 цс11, яка згідно зі ст. 3607 ЦПК України є обов'язковою для судів, що зобов'язані привести свою судову практику у відповідність із рішенням Верховного Суду України.

У справі, яка переглядається, суд касаційної інстанції не звернув уваги на зазначені вимоги закону та на те, що об'єктом відключення від мереж централізованого опалення та постачання гарячої води є не багатоквартирний будинок у цілому, а лише одна квартира відповідачки.

Погодившись із судом апеляційної інстанції про відсутність підстав для задоволення позову, суд касаційної інстанції дійшов помилкового та такого, що не ґрунтується на вимогах чинного законодавства, висновку про те, що для визнання прав позивачів такими, що порушені внаслідок самовільного відключення квартири від мереж централізованого опалення слід доводити наявність порушень зазначеної системи будинку, та що таке відключення не породжує правових наслідків.

Відповідно до ч. ч. 1, 2 ст. 3604 ЦПК України суд задовольняє заяву в разі наявності однієї з підстав, передбачених ст. 355 цього Кодексу. Якщо суд установить, що судове рішення у справі, яка переглядається з підстави, передбаченої п. 1 ч. 1 ст. 355 цього Кодексу, є незаконним, він скасовує його повністю або частково і приймає нове судове рішення, яке має містити висновок про правильне застосування норми матеріального права щодо спірних правовідносин та обґрунтування помилковості висновків суду касаційної інстанції з цього питання.

Ураховуючи викладене, ухвала колегії суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 28 березня 2012 року підлягає скасуванню на підставі п. 1 ст. 355, ч. ч. 1, 2 ст. 3604 ЦПК України з направленням справи на новий розгляд до суду касаційної інстанції.

Керуючись ст. ст. 355, 3603, 3604 ЦПК України, Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України постановила:

Заяву товариства з обмеженою відповідальністю "Долинські об'єднані мережі" про перегляд ухвали колегії суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 28 березня 2012 року задовольнити.

Ухвалу колегії суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 28 березня 2012 року скасувати, справу направити на новий розгляд до суду касаційної інстанції.

Постанова Верховного Суду України є остаточною і може бути оскаржена тільки на підставі, встановленій пунктом 2 частини першої статті 355 Цивільного процесуального кодексу України.

Головуючий: А. Г. Ярема

Судді: В. І. Гуменюк

М. В. Патрюк

Т. Є. Жайворонок

Я. М. Романюк

Н. П. Лященко

Ю. Л. Сенін

Л. І. Охрімчук